

BRIGGES

CEES KORING

BRIGGES

**TERUG NAAR DE PLAATS
VAN HET MISDRIJF**

JUST
PUBLISHERS

Auteur Cees Koring
Copyright © 2021 Cees Koring | Just Publishers BV
Uitgever Hans van Maar

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitale bestanden of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Just Publishers BV.

*No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm, digital files or any other means, without written permission from
Just Publishers BV.*

Omslagfoto's Collectie Cees Koring
Omslagontwerp Ben Gross
Opmaak Studio Spade, Voorthuizen
Redactie Jos Jägers
Productie Hanzeboek

De uitgever heeft alle moeite gedaan om rechthebbenden van foto's te achterhalen. Zij die menen rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich wenden tot de uitgever.

ISBN 97890 8975 553 7

NUR 339

WWW.JUSTPUBLISHERS.NL

INHOUDSOPGAVE

Proloog	7
1. Het begin	10
2. De Telegraaf was geen ‘monsieur’	23
3. Het kamerlid en ‘de witte dood’	34
4. De vloek van de Turkse maffia	44
5. De fietsendief en de slordige commissaris	59
6. Spionage in kikkerland	71
7. Het verhaal dat een leven veranderde	83
8. De man die voor God speelde	95
9. Een prettig gesprek met hasjbaron Cees Helman	107
10. Met een kogel op het Binnenhof	120
11. Het meisje dat zo op een jongetje leek	128
12. Moordcollege	137
13. RaRa: een bom voor de staatssecretaris	147
14. Een heel treurige boodschap	160
15. De pastor en het verdwenen meisje	173
16. Het schip dat niet naar de kelder ging	186
17. De gesprekken die geheim moesten blijven	196

18. Terreur aan huis, deel 1	208
19. Terreur aan huis, deel 2	219
20. Terreur aan huis, deel 3	229
21. Een andere tijd	243
22. Peter R., vasthoudend, sociaal en stronteigenwijs	253
Epiloog	262

Enkele hoofdstukken zijn herziene en vernieuwde versies van hoofdstukken die eerder zijn verschenen in *De Maffia Tapes*.

PROLOOG

‘B rigges’ werd ik op de redactie van *De Telegraaf* genoemd. Het is een platte afkorting voor brigadier, een rang bij de politie. Oudere collega’s noemen me nog steeds zo. Ik verwierf die bijnaam toen ik een halve eeuw geleden, net als een rechercheur, als beginnend journalist voor de krant ging wroeten in duistere zaken: moord, ontvoering, drugshandel, fraude, witwassen, gesjoemel bij banken, corruptie bij de politie, fouten bij justitie. Ik was een van de eersten die zich fulltime misdadjournalist kon noemen.

Op de foto op het omslag van dit boek ben ik telefonisch in gesprek met Peter R. de Vries, die op 6 juli 2021 op straat in Amsterdam werd neergeschoten en negen dagen later aan zijn verwondingen bezweek. In het begin van zijn journalisten-carrière werkte ik bij de krant enkele jaren met Peter samen. Veertig jaar terug was het vakgebied waarin we ons bewogen ook al een mijnenveld. Op enige bescherming hoefde je niet te rekenen. Je werd aan je lot over gelaten, anders kan ik het niet zeggen. Bij de grootste krant van Nederland bestond, van hoog tot laag, heel naïef, het idee dat je als verslaggever onkwetsbaar was. Het tegendeel werd bewezen toen ik in maart 1990 in mijn woning in Amsterdam door criminelen werd overvallen en zwaar werd mishandeld. Een van de hoofdstukken in dit boek gaat daarover.

Na een reeks incidenten, dreigementen en de moord op Peter R. is de veiligheid van journalisten in ons land anno nu een heet

hangijzer. Justitie noemt geen getallen, maar zeker is dat een aantal verslaggevers in Nederland zwaar wordt beveiligd. Een van hen is John van den Heuvel, mijn opvolger bij de krant. In een openhartig gesprek vertelt John in dit boek voor het eerst hoe zwaar hem en zijn gezin dat valt. Peter R. de Vries, die op enig moment op een ‘dodenlijst’ van de ‘Mocro-maffia’ terecht was gekomen, trotseerde dreigementen en weigerde naar eigen zeggen elke vorm van beveiliging. De schok van zijn liquidatie trof niet alleen mij als collega-misdaadverslaggever, maar was voelbaar in heel Nederland en ook ver daarbuiten.

Behalve over de veiligheid en het ontbreken daarvan voor journalisten gaat dit boek ook over de ‘oertijd’ van het vak, toen andere kranten, radio en televisie nog helemaal geen – of hooguit mondjesmaat – aandacht aan misdaadzaken schonken. Ik belicht bijna vergeten en helemaal vergeten kwesties die lang geleden veel stof deden opwaaien. Met een aantal hoofdrolspelers ging ik voor dit boek virtueel én letterlijk terug naar de plaats van het misdrijf.

‘Brigges’ gaat ook over de nieuwsgaring in het misdaadmilieu in die ‘oertijd’. Een cursus daarvoor bestond niet. Ik ging eropaf. Gedurende een paar jaar samen met Peter R. de Vries, soms met een fotograaf, maar meestal alleen. Gebaande paden ontbraken, evenals duidelijke regels. Die er wel waren, omzeilde ik vaak. Dat brak me een keer lelijk op toen ik, na een gevangenisbezoek aan een heel foute jongen, probeerde een dossier naar buiten te smokkelen. Justitie legde me daarna een ‘gevangenisverbod’ op. Ik kwam voor straf maanden de bak niet meer in.

Van voorlichters bij politie en justitie moest ik het niet heb-

ben. Voor het binnenhalen van primeurs en exclusieve verhalen bouwde ik mijn eigen netwerk op. Dat bestond niet alleen uit (zware) criminelen, die ik in louche kroegen, gokholen en in de bajes opzocht, maar mijn tipgevers waren ook advocaten en ‘deep throats’ bij justitie en de politie: rechercheurs en gewone dienders die bij (moord)onderzoeken waren betrokken. Hoewel dat anno nu vaak door hoofdredacties wordt ontkend, werd voor brisante informatie in de ‘oertijd’ in een enkel geval wel degelijk betaald. Jawel, ook aan de politie.

Riskante acties, veel wetenschap uit het criminele milieu, intuïtie, opportunisme, lak aan alles en ‘bloemen plukken aan de rand van de afgrond’ zorgden ervoor dat ik gedurende lange tijd *De Telegraaf* van groot nieuws heb kunnen voorzien. Behalve ‘Briggs’ noemen sommigen uit het vak me dan ook ‘nestor’ en, met een knipoog, zelfs ‘peetvader van de misdaad-journalistiek in Nederland’.

In dit boek, met destijds spraakmakende affaires, laat ik zien hoe ik in die inmiddels letterlijk levensgevaarlijke hoek van het journalistenvak terecht kwam en hoe ik, om het zo maar te zeggen, geld verdiende aan de misdaad.

Cees Koring

1

HET BEGIN

Het zaaltje in het buurthuis was niet veel groter dan een flinke huiskamer en het was er warm en vol. Op rijtjes klapstoelen wachtten zo'n vijftientig nieuwsgierigen kwetterend op de toespraak van de man achter het tafeltje op het kleine podium. Hij was kalend, had z'n bril op zijn voorhoofd geschoven en bladerde, al slurpend van zijn koffie, in een stapeltje papieren. Ik was een van de wachtenden en zat achter in het zaaltje met een blocnote op schoot. Het was mijn eerste grote opdracht als leerling-verslaggever van het nieuwsblad *De Noord-Amsterdammer*. Van mij werd verwacht dat ik een verslag ging maken van de toespraak van het voormalige gemeenteraadslid, dat het had geschopt tot hotemetoot in het PvdA-bestuur in Amsterdam. Van hem was bekend dat hij flink kon uithalen naar politieke tegenstanders.

Als aankomend journalist en net afgezwaaid na een lange militaire dienstitijd in Duitsland, wist ik alles van de koude oorlog, maar nauwelijks iets van de sterk verzuilde verhoudingen in de Amsterdamse gemeenteraad in de jaren zestig, laat staan van die in de landelijke politiek. Voor het nieuwsblad in Amsterdam-Noord had ik tot nu toe voornamelijk stukjes mogen schrijven over de activiteiten van zang- en toneelver-

enigingen, de films die draaiden in de bioscopen Astoria en Het Zonnehuis en over echtparen die vijftig of zelfs zestig jaar waren getrouwd. Nog nooit zoveel slagroompunten en moorkoppen gegeten als in die tijd. En ik leerde dat het heel lastig is mensen te interviewen die erg doof zijn ('Wat zegt-ie?') en die, vanwege opkomende Alzheimer, soms niet snaptten wat die jonge vent met dat opschrijfboekje nou eigenlijk kwam doen.

Wat uit mijn pen vloeide moest altijd positief zijn, had mijn redactiechef Ko Koliijn bevolen. Dus schreef ik altijd braaf hoe goed het jubilerende paar voor de kinderen en elkaar was geweest, al wist de hele buurt dat ze in hun vroegere onbe woonbare woning in de Jordaan of op de eilanden Kattenburg en Wittenburg geen nagels hadden om op hun kont te krabben, mekaar soms te lijf gingen en verrot scholden voor van alles en nog wat. Maar zoiets schrijven was slecht voor het abonnee-bestand van mijn krant, zo werd me duidelijk gemaakt.

Het geroezemoes in het zaaltje verstomde toen de spreker van die avond ging staan, nog een slok koffie nam en zijn keel schraapte. Zijn toespraak was er een van een bevlogen mens. Met het tempo van een mitrailleur gaf hij aan welke belangrijke rol de PvdA in de hoofdstad en in het land speelde.

Terwijl ik mijn vingers blauw schreef, wachtte ik op het moment dat het ex-raadslid de aanwezigen in het zaaltje en alle bewoners van Amsterdam-Noord zou gaan feliciteren met de aanleg van de IJtunnel, die over een jaar, eind oktober 1968, door koningin Juliana zou worden geopend. Noord was dan eindelijk uit zijn isolement. Wie hier woonde liep dan niet meer het risico

om in een ambulance op de pont over het IJ of op de Schellingwouderbrug te bezwijken aan een hartaanval, nietwaar?

De spreker beperkte zich echter tot de rol van zijn partij als hoeder en handhaver van het gezag in de hoofdstad, maakte een uitstapje naar de komende verkiezingen en voor ik het wist was hij klaar en was er gelegenheid tot het stellen van vragen. Dit was dit moment dat ik, het opkomende verslaggevertje, het meest had gevreesd. O ja, in mijn stoutste dromen zag ik me scherpe vragen stellen aan beroemdheden en hen het vuur aan de schenen leggen. Maar nu het erop aankwam wreekte zich dat op mijn middelbare school op het lesrooster 'spreken in het openbaar' had ontbroken. Ik trilde dan ook als een rietje toen ik opstond en het raadslid vroeg of hij de kritische uitspraken over zijn eigen partij van zojuist wilde toelichten.

De PvdA-man schrok duidelijk van mijn aanwezigheid, maar nog meer van de manier waarop hij in zijn praatje tegen de eigen partijleiding te keer was gegaan. Hij kritiseerde de houding van het bestuur ten opzichte van nieuwe politieke stromingen in Amsterdam, zoals Provo.

'Onze partij heeft in alle opzichten de boot gemist omdat is nagelaten om revolutionaire jongeren op te nemen,' had het ex-raadslid gezegd. 'U liep toch vroeger ook op sandalen? U had toch ook lang haar? Wij zeggen nu: "Wat moeten wij met die apen?" Wat *zij* moeten? Zij moeten schoppen tegen het huidige bestel. En *wij* moeten hieraan richting geven. Dat dat niet gebeurt, is een veeg teken. Wij moeten daarom dokteren aan onze partijorganisatie willen we geen club worden van raambiljettenplakkers en contributieophalers.'

Kritiek op politieke bazen doet het altijd goed, moet hij hebben gedacht. Kijk 'ns hoe vooruitstrevend ik ben. En wat kan mij het schelen met al die onbenulligen in dat zaaltje. Maar verdomme nog aan toe, daar zat zo'n ellendig waakhondje van de democratie tussen mijn gehoor. Had ik nou maar m'n bek gehouden. Het was allemaal van zijn gezicht af te lezen.

Het bericht met de uitspraken van de vooraanstaande socialist in dat piepkleine krantje in Amsterdam-Noord veroorzaakte grote consternatie. Alle grote kranten aan de andere kant van het IJ namen mijn bericht over. Vooral in *Het Vrije Volk*, de spreekbuis van socialistisch Nederland en destijds nog de grootste krant van het land, kwam het voormalige raadslid zwaar onder vuur te liggen. Had ik dat allemaal veroorzaakt? Ik was verbijsterd. Maar tegelijk kwam bij mij in één klap het besef van de macht die je in dit vak hebt. En het droeg ertoe bij dat de nieuweling van dat krantje in Noord aandacht trok van de redacties van de grote landelijke dagbladen aan de andere kant van het IJ.

Nieuwsblad *De Noord-Amsterdammer*, een voormalig huis-aan-huisblaadje met toentertijd een paar duizend abonnees, verscheen op maandag, woensdag en vrijdag. In de tuindorpen van Noord, met voormalige bewoners van de Jordaan en de eilanden, die bijnamen voor alles en iedereen altijd panklaar in hun vocabulaire hadden, heette het krantje gewoon 'het sufferdje'. De *Noord-Amsterdammer*, die in 1990 zou worden opgeheven, vormde een combinatie met de *Nieuwe Noordhollandse Courant* in Purmerend en de uit het verzet voortgekomen *De Typhoon* in Zaandam. De voorpagina's bevatten Nederlands en

ook wereldnieuws, maar de voornaamste bladvulling bestond uit de belangrijkste gebeurtenissen uit de regio en niemendalletjes die om de hoek gebeurden. Als in officiële stukken of in andere kranten ook maar een snippertje Amsterdam-Noord te vinden was, dan pikten we dat op en diepten we dat uit.

‘Negers’

Een blik in oude nummers van mijn krantje in het Stadsarchief leert dat nog volop reclame werd gemaakt voor moorkoppen en dat raciaal gedoe over Zwarte Piet nog heel ver weg was. In de koppen van de krantencombinatie werd zelfs vrijmoedig gerept over de status van de ‘negers’ in de VS en in de meeste berichten werd het adres van de hoofdrolspelers volledig vermeld. Feiten en meningen werden soms door elkaar gehusseld, een doodzonde in de journalistiek.

Het redactiekantoor was gevestigd in de kelderruimte van een huis aan de Leeuwarderweg in Noord. Mijn uitzicht was een rijtje woningen van Tuindorp Buiksloot, het zogenoemde Blauwe Zand, een wijk die voornamelijk werd bevolkt door personeel van de Draad en Kabelfabriek (Draka) en de scheepswerven Verschure, ADM en NDSM: schoonmakers, lassers en ketelmakers met grote gezinnen. Mannen met een vuurrode politieke overtuiging, van wie de ouderen nog meededen aan de Februaristaking en die nog maar vijftwintig jaar voor mijn aantreden bij dat krantje NSB-baas Anton Mussert hun buurt uit hadden gejaagd.

En daar zat Cees Koring, de van energie en ambitie bruisende aspirant-verslaggever. Terwijl uit het radiootje op de stoel achter

me *I can't get no satisfaction* schalde en Radio Veronica's Tineke de Nooij ('een-twee-drie-vier... Tiiieeneke!') de volgende hit aankondigde, herschreef ik in mijn leertijd de haast onleesbare clubberichten van de Algemene Nederlandse Drankbestrijders Organisatie (afdeling Amsterdam-Noord), accordeonvereniging Avanti, visclub Allen Een en de notulen van de jaarvergadering van uitvaartvereniging Memento Mori (Gedenk te Sterven). Het voelde als het leren van het 'aap-noot-mies', maar dan voor de tweede keer. Doodsaai werk, dat godzijdank soms werd onderbroken door bezoekjes van de notabelen van Noord aan ons redactiekeldertje.

Neem nou Joost Reuten, de pastoor van de Augustinuskerk op de Nieuwendammerdijk. Heerlenaar van geboorte, mooie vent met een vrije geest, iemand voor wie je als gedoopt protestant haast katholiek zou worden. Reuten was, net als ikzelf, een dwarsligger, pleiter voor gelijke rechten van homo's en vrouwen in de kerk, een soort Dolle Mina met een kazuifel dus. Als je hem een gitaar gaf zag je hem zo, net als de frater van Wim Sonneveld, *Zeg maar ja tegen het leven* zingen. En dat paste Reuten in de praktijk toe. De priester lapte het celibaat aan z'n laars, legde het aan met een Toscaanse ijsmaakster uit Tuindorp Oostzaan en uit die verbintenis werd dochter Thekla geboren. Zij maakte later furore als actrice en tegenspeelster van George Clooney in de film *The American*. Als Tessa, de lerares uit de gelijknamige televisieserie, was ze net zo rebels als vader Joost. Het zal niet verbazen dat het Vaticaan de priester de kerk uit flikkerde.